

Resan till dagens ryska Karelen underrubiken

På självaste Nationaldagen 6.6.2010 lämnade min bror Mange och jag vårt fosterland för att flyga till vårt modersland. Vi hade olika flyg så jag väntade på Vanda och hade tänkt använda mig av bastuavdelningen. Inte hann jag det inte.

Vi tog buss och pendeltåg ut till Esbo efter att ha skaffat tidtabell för tågen till S:t Petersburg. Vårt hotell vid Kungsvägen låg vid Esbo Centrum och vi hittade en öppen kinesrestaurang.

Morgonen därpå var jag uppe tidigt och utforskade omgivningarna. Såg den Gamla Esbo kyrka som höll på att restaureras. Den låg väldigt vacker och det var intressant att se kyrkogården som vi sidan av hjältegravarna hade en veteranhörna och i kyrkomuren en minnessten över de som begravts i Karelen.

Vi tog taxi till Centralstationen och 1/2-timme före avgång rullade tåget in på plattform 10. Det var Sibelius alltså ett finskt tåg. Tror att det går två ryska tåg på ett finskt.

Anita bildtext

Det blev en behaglig resa. Vid finska gränsen steg gränsbevakningen på beväpnade(!) i gröna uniformer och toalett, restaurangvagn låstes. Fönstren gick inte att öppna. Våra pass togs hand om av 2 ryska tullare.

Vi körde över no-mansland och kom till Viborg. Visade Mange det vi kunde se. Efter att ha stått c:a 20 minuter på stationen rullade vi igång och återfick våra pass. Vi intog lunch i restaurangvagnen. Tidtabellsenligt anlände vi till S:t Petersburg. Vi letade efter bagageförvaring och med hjälp av olika uniformerade personer och Manges lexika hittade vi det till slut. Men då dök nästa problem upp; mynt. Jag gick och inhandlade och hoppades få mynt tillbaka. Nix. Efter 3 försök gav jag upp. Mange försökte också med några ryska ord. Till slut enades vi om att dra vårt bagage. Vi hann ungefär gå runt kvarteret (som är ganska stora i S:t Petersburg) och det var militärsjukhuset. Vi satte oss i parken utanför den finska järnvägsstationen Lenina. Det var hit Lenin kom i en kostym inköpt på PUB. Vi tog taxi till flodhamnen och satt i ytterligare en park innan det var dags att ansluta till den finska gruppen.

Så steg vi ombord på m/s Kuibyshev som skulle bli vårt hem de närmaste 5 dagarna. Tyckte mycket om vår lyxhytt = hytt och salong där det finns TV(satte vi aldrig på) kylskåp och vattenkokare (som vi utnyttjade tillfullo) och porslin för 4 personer. Förutom en soffgrupp och två fönster.

Vi placerades vid 2 trevliga par av vilka båda hade anknytning till Gamla Finland. Den enas Mamma var uppvuxen i Viborg. När det var möjligt att återse Viborg gick hon till sitt hus och de nya ryska invånarna lät hennes se sitt gamla hem. Den andra var född i Keksholm.

Så for vi längst Nevan som svenska och ryssar slagits om sen urminnes tider. När vi kom ut på Karelens hav Ladoga blåste det friskt. Ladoga är 250 meter djup så det tar tid för vattnet att bli varmt. Vid storm kan vågorna bli 3(!) meter höga. Inte undra på att det inte gick att försäkra båtar som gick i trafik på Ladoga och att det fanns ett speciellt pilgrimskors på Valamo för att tacka att man kommit över Ladoga. Så småningom kom vi upp till den mäktiga floden Svir.

Vi slussade och såg kraftverket där järnvägen mellan St Petersburg och Petrozavodsk korsade Svir. Det var kyligare än jag räknat med. Så vid uppehållet (där jag planerat att bada) i Svirstroj fick jag investera i en luftig ylletröja.

Här stod hårda strider under Fortsättningskriget och jag hittade Seesjärvi på kartan. Vi har en skål som jag vände upp och ner på förra sommaren och plötsligt upptäckte att det var inristat. "Utflykt 14/7 1941 Seesjärvi". En av de presenter Mamma förädrades under sin lottatjänstgöring.

Längst Svir såg vi dess grå karelska stugor uppblandad med senare arkitektur inte riktigt lika tilltalande. Oändligt vackert.

Kizhi kyrkan

Under onsdagen kom vi till museion Kizhi som fungerat som religiöst center sen 1100-talet och med flera grekiskt-ortodoxa kyrkor i trä. Det största från 1500-talet hade 22 lökkupoler i asp som skimrade som silver. Eftersom jag själv aldrig tyckte om att tolkas när jag guidade gick jag på egen hand på detta världsarv. I trähusen samlade från trakten såg jag ungefär samma föremål som på Skansen med ett undantag: samovarar. I Ryssland på landsbygden var man rik om man hade en järnsäng och samovar.

Vi åkte nästan i konvoj med 2 andra kryssningsbåtar och dom hade ett system att dom la till bredvid varandra och så gick man igenom båtarna som la ut och in för att släppa fram varandra.

Efter lunchen anlände vi till Petrozavodsk - Petroskoj - Äänislinna, Karelens nuvarande huvudstad anlagd av Peter den store samtidigt som St Petersburg. Min moster Elinas bevingade ord "Jag kom i alla fall till Petroskoj" som sanitetslotta. Men den järnvägsstationen bombades och ersattes av en ny på 50-talet. Vi hade en rysk guide som tolkades igen. Staden låg mycket vacker vid Onega och strandpromenaden låg vi vattnet och bilvägen ovanför. Det fanns många konstverk skänkta av Petrozavodsk's vänorter bl.a Umeå som skänkt ett träd med öra där man kunde viska sitt önskemål.

Vi fick se en mycket professionell föreställning med kantele(som ju också spelades vid Mommens begravning för att påminna att hon härstammade från Karelens) balalajka, sång och dans framfört med glimten i ögat.

Karelens dag firades och vi såg människorna gå mot torget. Vi gjorde ett kort stopp för att bese och inhandla i en livsmedelsbutik.

Vi hade kommit till resans slutpunkt och stävade tillbaka mot floden Svir. Det hade blivit varmare. Vi slussade på nytt vid Svir och såg dessa karelska ödemarker.

På förmiddagen höll jag föredrag om Mammans krigsdagbok ur minnet. Det var en mycket kunnig publik som själva hade erfarenheter av kriget genom stupade fäder, mödrar som blivit änkor vid tidig ålder etc

Vi stannade vid byn Mandroga - finska Mantere. Detta är en uppbyggd karelsk turistby där de anställda inte får dricka sprit och inte stjåla! Det finns ett vodkamuseum med provsmakning och även möjlighet att baka piroger. Mange och jag föredrog att promenera före lunch. Efter lunch tog i ett snabbt dopp i Svir som var

ganska kylig. Vi hade sett en bastu som höll på att målas och den som gjorde det sa att det var en gammal rysk(!) seda att bada bastu. Intressant som Mange kommenterade efteråt.

Det blev en vidunderligt vacker kväll med underbara sol och alla befann sig på däck. Även morgonen var strålande och vi for längst ett spegelblankt Ladoga. Vi gick över till förbindelsefartyget som skulle ta oss till Iso-Niikkana. Det blev en fantastisk effekt när klostren och korsen speglade sig i speglar och fönster. Hade berättat om förra sommarens Valamo-besök men detta blev helt annorlunda. Att sitta bekvämt på båt och guidas av vår förtjusande finlandsvenska reseledare som var mycket kunnig. Dessutom var det ju en annan årstid så intrycket blev annorlunda. Syrerna blommade liksom äppelträden. Smet in till "systemet" utanför huvudkyrkan och flera följde mitt exempel. Hittade ett pepparkaka i form av en fisk som jag köpte till moster Elina som komplement till vår gemensamma 90-års-present. Det var inte lätt för vår ryska tolk att finna de rätta orden. Ryssland "återfick" Valamo föll inte riktigt i god jord hos finnarna. Självpåpekade jag att det var Finlandsvilliga som evakuerade Valamos dyrbarheter över Ladogas is inte finnarna. Rätt ska vara rätt sa gruppen. Mange kommenterade att ryska kyrkan förbjöds och återuppstod starkare. Svenska kyrkan har aldrig förbjudits och försvagats.

Bildtext Rosa hus

Efter lunch tog vi en guidad promenad till Nya Jerusalems sidokloster (där Mange prisade de rena toaletterna) och kapellet på Oljeberget. Anledningen till att Putin besökt Valamo förra sommaren var 20-års-jubileet för återuppbyggnaden.

Så åts avskedsmiddagen då personalen dukat med blåvita servietter och bjöd på mousserande. Mellan lunch och middag bytte serveringspersonalen uniform. Båten som var avsedd för 300 gäster hade en besättning på 90!

Lika kallt som när vi for över Ladoga var det när vi kom tillbaka. Fartyget skakade och jag tittade ut men det var knappt några vågor. Längst Neva började det regna. Men vi hade ju haft en sån tur med vädret.

Mange och jag följde med den svenskspråkiga bussen där vi fick lite kommentarer om vad vi såg. Vi släpptes av vid St Petersburgs finaste hotell Astoria byggt av en svensk arkitekt på 1910-talet. Lämnade in bagaget fast Mange inte trodde att det skulle gå och promenerade omkring på Rysslands dag. Mycket militär speciellt vid Peter-Paul-fästningen som vi rekommenderats att besöka. Man kan ju fundera varifrån militärerna fått sina medaljer.

St Petersburg är en vidunderligt vacker stad. Må så vara att hela Ryssland brandskattades för att bygga denna stad. Tur att Gasprom sannolikt inte ska bygga sin 400 meter höga kontor. Bjöd Mange på lunch på Astoria och vi lyckades få taxi till finska järnvägsstationen med lite rubler. Sibelius-tåget gled in på perrongen och vi satte oss till rätta. Hade fått en jättetjock bok av Mange i julklapp. "Medan man viskar.." som var förbjuden i Ryssland men skulle jag någon gång läsa den var det nu. Hade läst en hel del och lyckades smugla tillbaka den. Mange fick läsa Jolos utmärkta bok om Leningrad från 1967.

Strax före Viborg togs våra pass och toalett och restaurangvagnen stängdes. Vid finska gränsen fick de ryska passagerarna stiga av och vi såg inte dom mer. Vi växlade tillbaka Manges rubler, jag hade inga kvar.

Under söndagen besökte vi Tapiola kyrka där morbror Samuel varit kyrkoherde och dit som ska återvända till servicelägenhet.

Elinas 90-års-mottagning var fin med jättegod mat och tal av kusin Tuomas som han vänligen ska resumera åt oss rikssvenskar. Vi tog flyget tillbaka och morgonen därpå tog Mange tåget till Ludvika

Hemma hos Maija Lalander fanns en vacker träskål. På baksidan stod SEESJÄRVEN RETKELTÄ 18/7 -43. En av de gåvor hos fick under sina lottatjänstgöringar.

Anita Lalander

Anita ja Magnus ovat on A.J. Europaeuksen Adden Ellan Maijan lapsia.